

RADNI ODNOSI

1. Ozljeda izvan radnog vremena i radnog mjesta nije osnova za odgovornost poslodavca.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužiteljice, kao bivše radnice tuženika, za naknadom neimovinske i imovinske štete zbog ozljeđivanja na radnom mjestu dana 26. svibnja 2014., kada je ista prilikom čišćenja apartmana pala sa stolice i ozlijedila se.

U prvostupanjskom postupku sud je utvrdio da:

- su parnične stranke zaključile ugovor o radu na određeno vrijeme upravo dana 26. svibnja 2014., po kojemu će tužiteljica obavljati poslove spremačice;
- je po ugovoru o radu trebala započeti s radom 26. svibnja 2014., a sporni apartman je dobila za stanovanje za vrijeme trajanja ugovora o radu;
- za isti dan 26. svibnja 2014. nije od tuženika dobila nikakav radni nalog za obavljanje poslova spremačice;
- je istog dana čistila apartman u kojemu je trebala stanovati s kćerkom (koja se također zaposlila kod tuženika na istom radnom mjestu), a kojom prilikom je pala sa stolice na koju se popela da bi očistila paučinu s metlom;
- nije imala ljestve, koje nije ni tražila od tuženika;

- je tužiteljici od strane HZZO-a priznata ozljeda na radu;
- je spornog dana pala oko 19,15 sati;
- je s radom kod tuženika trebala započeti 27. svibnja 2014., a radno vrijeme je bilo od 7,00 do 15,00 sati.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja, prvostupanjski sud odbio je tužbeni zahtjev.

Ovu presudu pravovremeno podnesenom žalbom pobija tužiteljica iz razloga označenih u čl. 353. st. 1., 2. i 3. Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 28/13., 89/14., 70/19. - dalje u tekstu: ZPP), s prijedlogom da se pobijana presuda preinači na način da se u cijelosti prihvati tužbeni zahtjev uz naknadu prouzročenog parničnog troška, podredno ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno raspravljanje i odlučivanje.

Drugostupanjski sud postupajući po žalbi tužiteljice utvrđuje kako pobijana presuda nema nejasnoća ni proturječnosti, kao ni drugih nedostataka zbog kojih se ne bi mogla ispitati, tako da nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. ZPP-a, na koju drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti (čl. 365. st. 2. ZPP-a), a time niti ona na koju žaliteljica ukazuje u žalbi (čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a).

Mišljenja je kako je sud prvog stupnja raspravio sporna pitanja i ispitao okolnosti bitne za do-

nošenje pravilne i zakonite odluke te na temelju izvedenih dokaza i njihove ocjene, potpuno i valjano utvrdio činjenično stanje (čl. 7. i čl. 8. ZPP-a).

Svoje utvrđenje i zaključak je sud prvog stupnja potpuno i valjano obrazložio pa ih je u cijelosti prihvatio i drugostupanjski sud.

Prema mišljenju drugostupanjskog suda u konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke iz odredbe čl. 103. Zakona o radu (N.N., br. 149/09., 61/11., 82/12. i 73/13., dalje u tekstu: ZOR), odnosno ne radi se o ozljedi na radu ili u svezi s radom. Radilo se o samoinicijativnom čišćenju apartmana koji je bio namijenjen za stanovanje tužiteljice za vrijeme radnog odnosa kod tuženika. Navedeno nije bilo u opisu njezinih radnih zadataka niti za vrijeme radnog vremena tužiteljice te o tome nije postojao niti postoji radni nalog poslodavca.

Tužiteljica u žalbi daje svoju ocjenu izvedenih dokaza te osporava razloge presude suda prvog stupnja kojima su ocijenjeni iskazi svjedoka.

Iskazi svjedoka su ocijenjeni na način određen odredbom čl. 8. ZPP-a, pa tužiteljica takvu ocjenu suda prvog stupnja neosnovano napada.

Slijedom svega navedenog, a na temelju odredbe čl. 368. st. 1. ZPP-a, drugostupanjski sud je žalbu tužiteljice odbio kao neosnovanu te je potvrdio pobijanu presudu suda prvog stupnja.

Županijski sud u Osijeku, Gž R-273/2022-2 od 14.4.2022.

2. U slučaju kada je poslodavac odredio mjesto parkinga za vozila radnika uz visoko složene neosigurane palete, koje zbog naleta vjetra padnu na vozilo radnika, tada se ne može isključiti mogućnost da šteta nije nastala u svezi s radom.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužitelja, radnika tuženika u razdoblju od 11. travnja 2016. do 29. svibnja 2022., za naknadu totalne štete na osobnom vozilu u iznosu od 24.544,33 kn (3.257,59 eura) sa zateznim kamatama od presuđenja pa do isplate.

U prvostupanjskom postupku sud je utvrdio da:

- je poslodavac obavljao djelatnost proizvodnje i isporuke;
- se proizvodni pogoni i skladišta nalaze u dijelu koje je izloženo vjetrovima;
- je tuženik organizirao dolazak radnika na posao osobnim automobilima i dopustio da zaposlenici svoja vozila parkiraju u krugu rada poslodavca;
- je poslodavac uputama odredio da uprava parkira svoja vozila s južne strane ispod natkrivenih parkirnih mjesta, a radnici na sjeveroistočnom i istočnom dijelu proizvodnog i skladišnog prostora, ali da na tom dijelu parkirna mjesta nije označio;
- je tužitelj 23. ožujka 2020. došao s osobnim automobilom i vozilo parkirao u skladištu na udaljenosti od oko 50 m od složenih paleta;
- je zbog vjetra došlo do pada više paleta na parkirano vozilo tužitelja te totalne štete na vozilu.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski sud je odbio tužbeni zahtjev tužitelja jer je šteta na vozilu nastala iz razloga što je tužitelj suprotno uputama poslodavca vozilo parkirao u skladištu povratne ambalaže i regenerata te što je znao i mogao znati da bi zbog blizine skladišnog materijala vozilo moglo biti oštećeno zbog vremenskih nepogoda.

Prvostupanjski sud je zaključio da ne postoji odgovornost poslodavca za štetu na radu ili u svezi s radom (čl. 111. st. 1. Zakona o radu (N.N., br. 93/14., 127/17., 98/19. i 151/22., dalje u tekstu: ZR), zatim da ne postoji odgovornost za štetu po kriteriju uzročnosti (čl. 1063. Zakona o obveznim odnosima (N.N., br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22. i 156/22., dalje u tekstu: ZOO), a niti po kriteriju krivnje (čl. 1045. st. 1. ZOO).

Prvostupanjsku presudu pravovremeno podnesenom žalbom pobija tužitelj zbog svih žalbenih razloga iz čl. 353. st. 1. Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11. - pročišćeni tekst, 25/13., 28/13., 89/14., 70/19., 80/22. i 114/22., u daljnjem tek-

stu: ZPP), s prijedlogom da se prvostupanjska presuda preinači ili podredno ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak i dosude troškovi parničnog postupka te trošak žalbe.

U žalbi tužitelj prigovara da prvostupanjski sud nije razmotrio činjenicu da parkiralište s istočne i sjeverne strane nije bilo određeno odnosno označeno kao parkiralište, već ih je od tvornice dijelila samo zgrada, a sav ostali prostor pored zgrade s istočne i sjeverne strane je služio kao parkiralište, da su palete bile samo naslagane te da nisu bile ni na koji način osigurane, da tužitelj svoje vozilo nije parkirao unutar skladišta jer to jednostavno nije bilo moguće, da prvostupanjski sud nije brižljivo ocijenio iskaz svjedoka voditelja skladišta i nadređene osobe tužitelja da plan tvornice ne mora značiti da je stvarno i takvo stanje na terenu, da je prvostupanjski sud pogrešno odlučio kada je odbio provesti predloženi dokaz očevitom na samome mjestu, da je tuženik obavljao djelatnost na dijelu na kojem pušu jaki vjetrovi te da unatoč tome nije poduzeo nikakve mjere zaštite na radu zbog osiguranja paleta i izbjegavanja opasnosti od pada paleta za sigurnost radnika i imovine.

Tužitelj tvrdi da ustraje kod tvrdnje da postoji odgovornost poslodavca za štetu po kriteriju uzročnosti.

Člankom 111. st. 1. ZR-a propisano je: Ako radnik pretrpi štetu na radu li u vezi s radom, poslodavac je dužan radniku naknaditi štetu po općim propisima obveznog prava.

Za štetu od opasne stvari odgovara njezin vlasnik, a za štetu od opasne djelatnosti odgovara osoba koja se njome bavi (čl. 1064. ZOO).

Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci poslovni broj Revr-425/2018 od 28. svibnja 2022., u svezi s odgovornosti poslodavca za štetu u svezi s radom zauzeo je pravno shvaćanje da poslodavac ne bi odgovarao za štetu u svezi s radom ako je on u ničemu nije mogao spriječiti ili otkloniti, odnosno za ono na što nije mogao utjecati, a ne pripada procesu u svezi s radom kod njega, već isključivo u područje vlastitog odabira radnika i da samo to predstavlja krajnju otegotnu i nerazumnu obvezu za poslodavca da naknadi štetu radniku.

Člankom 7. st. 3. ZR-a propisano je da je poslodavac dužan osigurati radniku uvjete rada i način

obavljanja rada, poštujući pri tome pravo i dostojanstvo radnika.

Propisi o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu moraju se na prikladan način učiniti dostupnim radnicima.

Člankom 7. st. 4. ZR-a propisana je zabrana diskriminacije i na području uvjeta rada.

Razmatrajući činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda, pravno shvaćanje prvostupanjskog suda te žalbene navode tužitelja, drugostupanjski sud je stava da je prvostupanjski sud preuranjeno zaključio da ne postoji odgovornost za štetu tuženika.

Naime, kada poslodavac organizira proces rada na način da dopušta parkiranje vozila radnika u krugu tvornice na kojem se nalaze proizvodni pogoni i skladišta, na kojima je roba (palete) složena na visini od 4 do 5 m te propusti tako složene palete osigurati na način da se izbjegne opasnost za imovinu i zdravlje radnika, unatoč znanju da prijeti pad paleta te povećana opasnost za sigurnost imovine i radnika, ne može se isključiti da šteta nije nastala u svezi s radom i da je krajnje otegotno prema citiranom stavu Vrhovnog suda Republike Hrvatske da poslodavac ne naknadi štetu radniku (čl. 111. st. 1. ZR-a u svezi sa čl. 1064. ZOO).

Poslodavac bi se mogao osloboditi od odgovornosti za štetu radnjom oštećenika - radnika samo ako je on postupao s krajnjom nepažnjom, na koju poslodavac nije mogao utjecati niti je njegove posljedice mogao izbjeći unatoč provedenoj zaštiti na radu.

Prvostupanjski sud je propustio provesti očevid na licu mjesta uz nazočnost vještaka odgovarajuće struke zbog utvrđenja odlučne činjenice gdje je tužitelj točno parkirao vozilo, zatim na okolnost gdje su se nalazile složene palete te na okolnost gdje su inače radnici parkirali vozila.

Prvostupanjski sud, nadalje, nije brižljivo ocijenio je li odluka poslodavca diskriminatorna kada radnicima dopušta parkiranje na neoznačenom parkiralištu u blizini skladišta s robom, a upravi na južnom dijelu ispod natkrivenih parkiranih mjesta (čl. 7. st. 4. ZR-a).

Također, od odlučnog je značaja propust nadređenog za čije propuste odgovara poslodavac, što tužitelja nije uputio ili poduzeo mjere udaljanja vozila nakon parkiranja.

Budući da je prvostupanjski sud propustio provesti očevid na licu mjesta uz nazočnost vještaka odgovarajuće struke, zatim iz razloga što je prvostupanjski sud propustio ocijeniti sve okolnosti koje su od značaja za odluku o odgovornosti tuženika za štetu, drugostupanjski sud uvažio je žalbu tužitelja zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te je ukinuo prvostupanjsku presudu.

U nastavku postupka zadaća je prvostupanjskog suda upotpuniti činjenično stanje na način kako je to ukazano u odluci drugostupanjskog suda, raspraviti sva sporna pitanja i potom donijeti novu i na zakonu utemeljenu odluku te odlučiti i o naknadi cjelokupnih parničnih troškova.

Županijski sud u Osijeku, Gž R-238/2023-2 od 31.8.2023.

3. Poslodavac nije ovlašten jednostranom odlukom ustegnuti novčani iznos zbog naknade prouzročene štete od plaće radnika.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za pružanje pravne zaštite jer je kao radnik od tuženika kao poslodavca dobio pisano upozorenje o obvezama iz radnog odnosa te zahtjev za utvrđenje da rješenje tuženika o naknadi štete, i odluka kojom je odbijen njegov prigovor, odnosno zahtjev za zaštitu prava nisu dopušteni, uz zahtjev za vraćanje 500,00 kn koji je poslodavac ustegnuo od njegove plaće.

U ovoj pravnoj stvari poslodavac je radniku dao pisano upozorenje na obveze iz radnog odnosa i ukazao mu na mogućnost otkaza ugovora o radu, a odnosi se na ponašanje radnika prema drugoj zaposlenoj osobi kod tuženika.

Pisanim upozorenjem nije povrijeđeno pravo iz radnog odnosa tužitelja, s obzirom da se radi o obveznom ponašanju poslodavca, jer bez takvog pisanog upozorenja nema pretpostavki za redovit otkaz ugovora o radu.

Prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo donošenjem presude kojom je utvrdio da rješenje tuženika o naknadi štete od 23. kolovoza 2021. godine, te odluka poslodavca od 13. rujna

2021. kojom je odbijen njegov prigovor, odnosno zahtjev za zaštitu prava nisu dopušteni.

Ovo iz razloga jer je utvrdio da je rješenjem od 23. kolovoza 2021. navedeno da je sada tužitelj dužan platiti štetu na način da mu se osnovna plaća za mjesec kolovoz te godine umanjuje za iznos od 500,00 kn.

Odredbom čl. 108. st. 2. Zakona o radu (N.N., br. 93/14., 127/17. i 98/19., dalje u tekstu: ZR) propisano je da štetne radnje i naknade štete mogu biti predviđene kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu.

Prvostupanjski sud utvrdio je da je člankom 63. Pravilnika o radu tuženika predviđen paušalni iznos naknade štete koju će radnik platiti ako verbalno napadne drugog radnika.

Stoga, kada je za određene štetne radnje pravilnikom unaprijed određen iznos naknade štete, jer bi utvrđivanje visine štete prouzročilo nerazmjerne troškove, tada poslodavac nema dužnost utvrđivati visinu štete.

Međutim, niti u takvoj činjeničnoj i pravnoj situaciji poslodavac nema ovlast jednostrano ustegnuti radniku iznos štete od plaće, jer je to u suprotnosti sa čl. 96. ZR-a.

S obzirom da je tužitelju iznos od 500,00 kn već obustavljen na plaći, to je prvostupanjski sud pravilno prihvatio i zahtjev za povrat tog iznosa.

U tom smislu, valja navesti i da je plaća jedno od temeljnih prava iz radnog odnosa iz čl. 7. st. 1. ZR-a, koje radniku omogućuje zadovoljavanje egzistencijalnih potreba i poslodavac nema ovlast niti mogućnost jednostranom odlukom uskratiti to temeljno pravo.

To ujedno ne znači da poslodavac ne može svoje potraživanje prema radniku ostvarivati redovnim putem, već samo da ne može zbog postojanja svoje tražbine uskratiti plaću radniku.

Županijski sud u Osijeku, Gž R-656/2022-2 od 20.10.2022.

*Ivan Petrošević, dipl. iur.
Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb*